

Botigues centenàries al cor de València

La Tienda de las Ollas, el comerç més antic de València, tancà provisionalment el mes de maig passat. Aquesta botiga, fundada el 1793, és una de les darreres restes de l'esplendor d'allò que durant molts segles fou el cor comercial de la ciutat, el barri del Mercat. Pels seus carrers, encara hi trobem alguns altres testimonis d'aquest passat.

Els *sans-culottes* prenien París, Robespierre arribava al poder, la Revolució Francesa es radicalitzava. Aquest era el convuls escenari del qual fugia un sastre francès que finalment va arribar a València i va fundar l'any 1793 *La Tienda de las Ollas*, al barri del Mercat. Malgrat que la botiga rebia aquest nom perquè funcionava com un magatzem des d'on es distribuïen els recipients metàl·lics fabricats a Marsella, va dedicar-se des del primer moment a la venda de la mercaderia amb què comerciava fins fa molt poques setmanes: imatges de sants i objectes religiosos. Els propietaris d'aquesta botiga, tancada per l'amenaça de ruïna de l'edifici on és situada, tenen previst de reobrir-la quan s'acaben les obres de rehabilitació de l'immoble.

La Tienda de las Ollas, emplaçada en una de les entrades de la plaça Redona, és un dels darrers vestigis d'una altra època. Encara conserva el mobiliari del segle XIX, en el qual destaca la fornícula darrere del mostrador que conté la imatge d'una de les patums de la història valenciana, Sant Vicent Ferrer.

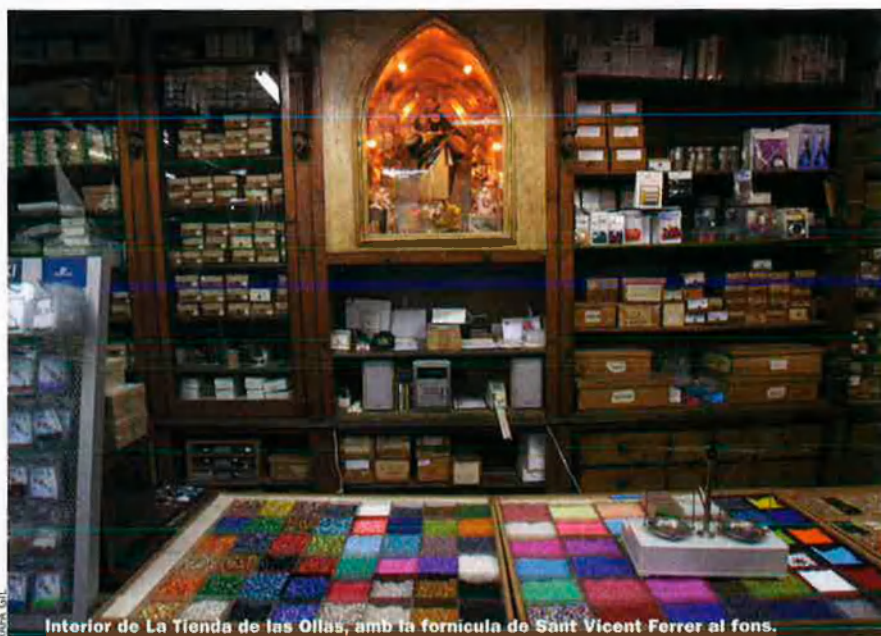
Casa Ballester, última generació. El barri del Mercat, durant molts segles cor botiguer i mercantil de la ciutat de València, conserva alguns altres establiments molt singulars per l'antiguitat o la peculiaritat. Un dels més vells encara oberts és Casa Ballester, fundat l'any 1844 en un dels estrets carrers que separen el barri de Velluters del barri del Mercat, una bo-

tiga de faixes i cotilles gestionada pel septuagenari Vicente Ballester, que representa la cinquena i probablement darrera generació. Aquest establiment conserva una talla instal·lada fa 130 anys i caixes plenes de productes que ara ni tan sols es fabriquen. "Tenim peces molt singulars que ja no es produeixen, com l'*espalldilla*. En aquesta botiga hi ha productes que no té ningú. La nostra clientela és molt fidel, però molt major", s'enorgulleix Ballester, qui alhora es queixa de la decadència del negoci: "Tot el comerç que hi ha en aquesta zona s'ha perdut, i el que hi queda es perdrà. Abans hi havia molta venda. Érem sis darrere el taulell, però ara l'activitat ha baixat moltíssim. Amb mi, s'acaba

el negoci." Per a Ballester, l'arribada de l'euro i els problemes d'aparcament han estat molt perjudicials.

Molt a prop de casa Ballester, davant del Mercat Central, al carrer de Palafox, hi ha la drogueria Central, una botiga també construïda a mitjan segle XIX que ha sabut reconvertir-se per sobreviure i adaptar-se als nous temps del comerç especialitzat. "Queden molt poques botigues d'aquesta època —diu la propietària. Aquesta, abans de la Guerra Civil, era una paqueteria, i després es va reconvertir en una drogueria. Ara ens hem convertit en un establiment que ven mercaderies molt específiques. Ve gent que vol productes químics molt especialitzats." La drogueria Central conserva l'estructura primigènia, característica de la majoria de botigues construïdes al segle XIX. "Totes les botigues són altes perquè tenen el balcó de dalt, la naia. El mostrador i la naia que tenim són els originals", certifica.

Al costat d'aquesta botiga, n'hi ha algunes altres de venda de roba que conserven les estructures vuitcentistes, amb les naies i les ornamentacions seculars. Són fragments d'un altre temps, esplendorós, desplaçades ara pels totpoterous centres comercials.

Interior de La Tienda de las Ollas, amb la fornícula de Sant Vicent Ferrer al fons.

El cor del barri és la plaça Redona, un espai comercial d'estructura única planejat i construït a mitjan segle XIX, en el qual trobem encara algunes botigues que daten d'aquella època. En allò que al seu moment va ser la part més viva i activa de l'extens barri del Mercat, reblerta de paradetes de roba, mascotes i records per a turistes, hi ha establiments com La Casa de los Botijos, una xicoteta botiga de ceràmica fundada l'any 1860, poc després de la construcció de la plaça. Els propietaris actuals són la tercera generació de la família al capdavant d'aquest negoci.

En aquest barri, hi ha establiments més moderns, però testimonis també d'estils artístics en auge en èpoques passades, com la farmàcia Llàcer, al carrer de Maria Cristina, dissenyada amb l'art *déco* que va tenir una certa implantació a la València dels anys 30. A l'interior, hi ha un peculiar relleu d'un cactus que abraça tot el mur de darrere el taulell.

Un establiment enigmàtic. També de començament del segle XX és un dels establiments més pintorescos i enigmàtics de tot el centre històric de la ciutat, el negoci del taxidermista Paco Martí, a tocar de la plaça del Doctor Collado i la llotja, ple d'ossos, cérvols i més peces de caça major dissecades. "Aquesta botiga —rememora Martí— hi és des del 1910. La va fundar el meu rebesavi." El negoci de Martí és ben singular. Treballa per a dos museus d'animals dissecats, un a Onda i un altre a Paterna, i també és escultor. El màxim orgull d'aquest peculiar personatge és, tanmateix, el de ser un gran caçador: "Sóc l'europèu que més ossos *grizzli* ha caçat. Cace a l'Àfrica i al Canadà, i treballo de guia professional." Martí es queixa també de la decadència del seu negoci. "Açò es mor. És mal vist pels ecologistes, que han destruït la professió. A la ciutat de València, tan sols hi quede jo", es queixa amargament.

Al centre mateix del barri, amb un tint també indubtablement vetust, malgrat que és un negoci més recent, hi ha la botiga de compra-venda d'objectes antics de Ricardo Borja, un establiment xicotet on s'amunteguen tota mena d'objectes d'època: etique-

A dalt, La Casa de los Botijos, a la plaça Redona, fundada el 1860. A baix, el taxidermista Paco Martí, a la porta del seu establiment, un dels més enigmàtics de València, fundat el 1910.

tes de licors, recordatoris de morts, joguines, xapa esmaltada, baralles, ventalls i tot allò que hom puga imaginar. Tot objectes de col·leccionistes, molts dels quals clients fidels, que vénen de molts indrets del món.

Els objectes més preuats dins aquest món d'antigalles són els cartells i les postals. Alguns, relacionats amb films o festes, poden arribar a ser molt cars.

Miquel Calvet